

18.2.2022

Diaarinro VN/13888/2020

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksena on antaa uusi valtioneuvoston asetus luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta. Annettavaan asetukseen sisältyy kahdeksan pykälää.

YLEISPERUSTELUT

1.1 Yleistä

Luonnonsuojelulla (1096/1996) rauhoitettujen eläinten, erityisesti lintujen, aiheuttamat vahingot ovat lisääntyneet merkittävästi 2010-luvulla. Vahinkojen lisääntymisen taustalla on tiettyjen lintukantojen vahvistuminen, mutta myös ilmastonmuutos ja sen seurauksena lintujen muuttoreittien ja muuttokäyttäytymisen muutokset.

Kestävän kehityksen periaatteiden mukaan luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tulee olla taloudellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaista. Tämä tarkoittaa monimuotoisuuden suojelun vuoksi menetettyjen tulojen korvaamista elinkeinojen harjoittajille.

Ympäristöministeriö käynnisti 16.12.2019 hankkeen luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseksi ja osana tätä hanketta valmisteltiin hallituksen esitys rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemistä ja korvaamista. Tasavallan presidentti vahvisti rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 14.1.2022 ja se on julkaistu Suomen säädöskokoelmassa numerolla 15/2022. Laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun komissio olisi hyväksynyt lakiin sisältyvät tukijärjestelmät.

Uuden lain tarkoituksena on parantaa eläinlajien suojelua sekä lisätä luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä säätämällä laissa rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen ja korvaamiseen myönnettävistä taloudellisista etuuksista sekä niiden hakemiseen, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä. Lisäksi nykyinen asetustasoinen sääntely saatetaan vastaamaan perustuslain tulkintaa lailla ja asetuksella säätämisen suhteista sekä ympäristöperusoikeuden merkityksestä. EU:n sääntelyn näkökulmasta tarkoituksena on varmistaa, että rauhoitettujen eläinten aiheuttaminen vahinkojen korvaamista ja ennaltaehkäisyn avustuksia koskeva järjestelmä on yhteensopiva valtioneuvoston säätöjen kanssa.

1.2 Lainsäädäntö

Euroopan unionin luonnonsuojelulainsäädäntö

Rauhoitettujen eläinten ja niiden aiheuttamien vahinkojen kannalta keskeisin säädös on luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1979/409/ETY, sittemmin 2009/147/EY (jäljempänä lintudirektiivi, joka velvoittaa jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset.

Lintudirektiivin artiklan 4 mukaan liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella. Direktiivin liitteessä I lueteltuja lajeja ei voi metsästä. Esimerkiksi tällä hetkellä suurimmat vahingot aiheuttava laji, valkuposkihanhi on mainittu lintudirektiivin liitteessä I.

Lintudirektiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava, kuitenkin rajoittamatta 7 ja 9 artiklan soveltamista, kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään erityisesti: a) kyseisten lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta; b) kyseisten lintujen pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja

pesien siirtäminen; c) kyseisten lintujen munien ottaminen luonnosta ja munien hallussa pitäminen tyhjinäkin; d) lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymisaikana ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin; e) sellaisten lintulajien hallussa pitäminen, joiden metsästäminen ja pyydystäminen ei ole sallittua.

Direktiivin asettamista suojeluelvoitteista voidaan yksittäistapauksessa poiketa vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että jokin lintudirektiivissä mainituista erityisperusteista soveltuu kyseiseen tilanteeseen. Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan poikkeus voidaan myöntää muun ohella: kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi; lentoturvallisuuden turvaamiseksi; viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi; kasviston ja eläimistön suojelemiseksi.

Euroopan unionin valtioneuvoston sääntely

Luonnonsuojelulaila rauhoitettujen eläinten aiheuttamista vahingoista yrityksille (ml. kaikki yritysmuodot) maksettavat korvaukset katsotaan lähtökohtaisesti valtion tueksi ja ne kuuluvat EU:n valtioneuvoston sääntelyyn piiriin. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 107 artiklan (1) pääsäännön mukaan sisämarkkinoiden kilpailua vääristävä tai sitä uhkaava valtioneuvoston tuki on lähtökohtaisesti kielletty. Tietyissä tapauksissa valtioneuvoston tuet voidaan kuitenkin sallia. SEUT 107 artiklan 2 ja 3 kohdassa luetellaan sellaiset tukitoimet, jotka voidaan erityisistä syistä ja tiettyjen edellytysten täytyessä katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi. Esityksen kannalta olennaisia asiakirjoja ovat Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtioneuvoston vuosina 2014–2020 (2014/C 204/01, jäljempänä maatalouden valtioneuvoston suuntaviivat) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 717/2014, jäljempänä kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annettu asetus)

Maatalouden valtioneuvoston suuntaviivojen mukaan suojeltujen eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettua tukea voidaan maatalouden harjoittamisen yhteydessä myöntää SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvaksi, jos se täyttää suuntaviivoissa vahvistetut yhteiset arviointiperiaatteet ja suuntaviivojen kohdassa 1.2.1.5 luetellut edellytykset.

Suojeltujen eläinten aiheuttamia vahinkoja ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin voidaan maksaa tukea maatalojen investointitukea koskevan ja suuntaviivojen II osan 1.1.1.1 jakson edellytysten mukaisesti. Kun kyseessä ovat suojeltujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn tähtäävät investoinnit, hyväksyttävät kustannukset voivat sisältää kustannukset toimista, joiden tarkoituksena on vähentää tällaisten todennäköisten tapahtumien seurauksia (kohta 144 g).

Kalanviljelylaitoksilla tapahtuvien vahinkojen korvaamiseen kalastus- ja vesiviljelyalalla toimiville yrityksille maksettaviin tukiin sovelletaan kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annettua asetusta, joka mahdollistaa tuen sekä ennaltaehkäisyyn että korvausten maksuun. De minimis -tukeen perustuviin tukitoimenpiteisiin ei sovelleta SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusvelvollisuutta, jos ne täyttävät asetuksessa vahvistetut edellytykset. Jäsenvaltion yhdelle kalastus- ja vesiviljelyalan yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 30 000 euroa minkään kolmen verovuoden jakson aikana.

Kansallinen lainsäädäntö

Rauhoitettujen eläinten aiheuttamista vahingoista annetun lain (15/2022) soveltamisalaan kuuluvat rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäiseminen ja korvaaminen, maakotkan porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaaminen sekä sääksen kalanviljelylaitoksille aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Lain mukaan ELY-keskus myöntää harkinnanvaraista avustusta rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen, korvauksia rauhoitettujen eläinten aiheuttamiin viljelys- ja eläinvahinkoihin sekä maakotkan pesintään perustuvaa porotaloustukea ja sääksen pesintään perustuvaa kalataloustukea. Korvausten myöntämisen edellytyksenä on, että hakija olisi tehnyt ilmoituksen vahingosta ja, että viljelys- ja eläinvahingon on arvioinut viranomaisen, korvauksen myöntävän viranomaisen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Lakiin sisältyvät lisäksi säännökset muun muassa EU:n valtion tukeen sovellettavien säästöjen noudattamisesta, toimivaltaisista viranomaisista ja viranomaisten tehtävistä, avustuksen, korvauksen ja tuen hakemisesta, myöntämisen edellytyksistä ja päätöksistä. Lisäksi ehdotukseen sisältyvät avustuksen, korvauksen ja tuen palauttamista ja takaisinperintää sekä oikeusturvakeinoja koskevat säännökset. Laki saatetaan voimaan sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvät tukijärjestelmät.

Luonnonsuojelulaille on pantu täytäntöön luontodirektiivi ja lintudirektiivi luonnonsuojelulain soveltamisalaan kuuluvien lajien osalta. Luonnonsuojelulain 37 ja 38 §:n nojalla luonnonvaraisina esiintyvät linnut ja nisäkkäät ovat rauhoitettuja lukuun ottamatta metsästyslain (615/1993) 5 §:ssä tarkoitettuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan on kiellettyä rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen tappaminen ja pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen ja tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla.

Luonnonsuojelulain 48 ja 49 §:ssä säädetään poikkeuksista rauhoitussäännöksiin. Luonnonsuojelulain 48 §:n 1 momentti sisältää yleisen poikkeuksen rauhoitusten sisältämistä kielloista. Pykälän 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) voi myöntää poikkeuksen edellyttäen, että lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Luonnonsuojelulain 48 §:n soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu lintulajit, tai luontodirektiivin liitteiden IV a eläinlajit tai liitteen IV b kasvilajit.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa luonnonsuojelulain 39 §:n rauhoitussäännöksistä lajien yksilöiden häirintään tai karkottamiseen ampumalla. Kiellettyihin toimenpiteisiin on mahdollista hakea poikkeuslupaa rauhoitetun lajin yksilöiden häirintään tai karkottamiseen ampumalla. Esimerkiksi syksyllä 2020 valkuposkikihanhien aiheuttamien vakavien vahinkojen torjumiseksi myönnettiin 24 poikkeuslupaa, joiden nojalla sallittiin yhteensä 10 705 valkuposkikihanhien tappaminen.

1.3 Asetusehdotus ja säädösperusta

Keskeisenä ehdotuksena on antaa uusi valtioneuvoston asetus rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen avustuksesta ja korvaamisesta. Rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain asetuksenantovaltuudet ja valtionavustuslain 8 §:t (688/2001) muodostaisivat säädösperustan tämän asetuksen antamiselle.

Ehdotetut säännökset sisältävät useita maatalouden valtiontuen suuntaviivojen edellyttämiä vaatimuksia. Rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 3 §:n nojalla säädettäisiin EU:n valtiontukisääntöjen edellyttämistä vaatimuksista, 12 §:n nojalla rauhoitettujen eläinten vahinkojen ennaltaehkäisemistä koskevan avustuksen myöntämisen edellytyksistä sekä 21 §:n nojalla maakotkan pesintään perustuvan porotaloustuen laskennallisen vahingon arvon määrittämisestä.

Edellä mainitun valtionavustuslain säännös olisi ehdotetun asetuksen 3 ja 4 §:ien perustana.

Koska ehdotetun asetuksen oikeusperustana olevat Euroopan unionin valtiontukisäännöt ovat uudistumassa, asetukseen tulnaisiin tekemään tarvittavat muutokset siinä vaiheessa, kun uudet säännöt ovat tiedossa.

1.4 Asian valmistelu

Perusvalmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä maa- ja metsätalousministeriöön ja kaikkiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin.

Lausuntokierros

Asetusehdotus ja siihen liittyvä perustelumuuksio ovat olleet lausunnolla 25.2.2022-18.3.2022 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin kaikkiaan 39 taholta.

Asetusluonnoksesta saatiin yhteensä X lausuntoa seuraavilta tahoilta:

(täydentyy)

Lausuntoyhteenveto on julkaistu hankkeen asiakirjoissa. Lausunnon antoivat xxxxx. Lausunnon saivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut. (täydentyy)

Lausunnoissa esiin tuotuja asetukseen liittyviä keskeisiä näkökohtia ovat muun muassa seuraavat seikat: (täydentyy)

1.5 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan, kun laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta tulee voimaan. Lain voimaantulosta annetaan valtioneuvoston asetus siinä vaiheessa, kun komissio on hyväksynyt lakiin sisältyvän tukijärjestelmän.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Sovellettavat säännökset. Pykälässä säädettäisiin rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemiseen ja korvaamiseen sovellettavasta säädösperstusta.

Ehdotetun 1 pykälän mukaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemiseen ja korvaamiseen sovellettaisiin ehdotettua asetusta rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annettua lakia täsmentävänä säädöksenä. Avustuksen hakemiseen, hakemuksen sisältöön, avustuspäätökseen ja avustuksen palauttamiseen sovelletaan lisäksi valtionavustuslakia yleislakina siltä osin kuin Euroopan unionin valtiontukea koskevassa lainsäädännössä ei tarkemmin säädetä. Rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua korvauksia ja tuet eivät ole valtionavustuslaissa tarkoitettua valtionavustusta.

2 §. Euroopan unionin valtiontukisääntelyn soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin EU:n valtiontukea koskevan lainsäädännön soveltamisesta rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain nojalla maksettaviin avustuksiin, korvauksiin ja tukiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maatalouden valtiontuen suuntaviivojen vaatimuksista johtuvista rajoituksista. Pykälän 1 momentissa tarkoitettulla vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan maatalouden valtiontuen suuntaviivojen kohdan 35 (15) määritelmän mukaista yritystä. Maatalouden valtiontuen suuntaviivojen kohdan 26 mukaan suuntaviivoja ei periaatteessa sovelleta vaikeuksissa oleviin yrityksiin. Jos maa- tai metsätalouden yrityksen taloudellisten vaikeuksien aiheuttajana on suuntaviivojen 1.2.1.5 (suojeltujen eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettu tuki) jaksossa tarkoitettu riskitapahtuma, tällaisten riskitapahtumien aiheuttamien menetysten tai vahinkojen korvaamiseen tarkoitettua tukea voidaan kuitenkin myöntää suuntaviivojen mukaisesti ja tuen voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Suuntaviivojen 35 (15) kohdassa tarkoitettu poikkeus, joka koskee tuen myöntämistä vaikeuksissa oleville yrityksille, ei kuitenkaan kata suuntaviivojen jakson 1.1.1.1 mukaista investointitukea, jota myönnetään vahinkojen ennalta ehkäiseviin toimiin. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa suljetaan pois mahdollisuus myöntää avustusta ennalta ehkäiseviin toimiin, jos yritys on vaikeuksissa. EU:n valtiontukea koskeva perussäännös on rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 3 §.

Pykälän 2 momentin perusteella avustusta, korvausta ja tukea ei saisi myöntää eikä myönnettyä tukea antaa, jos hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä. Kyse olisi maatalouden valtiontuen suuntaviivojen kohdassa (27) määritellystä ns. Degendorf-ehdosta. Sen mukaan avustusta, korvausta tai tukea ei myönnetä yritykselle, jolle on annettu perintämääräys tuen sääntöjen vastaisuutta ja sisämarkkinoille soveltumattomuutta koskevan aiemman komission päätöksen perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maatalouden valtiontuen suuntaviivojen 3.7 jakson läpinäkyvyys-velvoitteista. Suuntaviivojen kohdan (128) mukaan tukiviranomaisen eli ELY-keskuksen on julkaistava seuraavat tiedot valtiontukisivustolla, kun kyseessä on yksittäinen maatalouden alkutuotannon tuensaajalle myönnettävä tuki, joka ylittää 60 000 euron kynnysarvon: a) tukijärjestelmän ja sen täytäntöönpanosäännösten koko teksti tai yksittäisen tuen oikeusperusta tai linkki siihen; b) tuen myöntävän viranomaisen (myöntävien viranomaisten) nimi; c) yksittäisten tuensaajien nimet, kullekin tuensaajalle myönnetyn tuen muoto ja määrä, myöntämispäivä, yrityslaji (pk-yritys, suuri yritys), alue, jolla tuensaaja sijaitsee (NUTS II -tasolla) ja yrityksen harjoittaman toiminnan pääasiallinen toimiala (NACE:n kolminumerotasolla).

3 §. Avustuksen myöntäminen. Pykälässä säädettäisiin rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 12 §:n nojalla avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista.

Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen myöntäminen perustuisi kokonaisharkintaan. Harkintaan vaikuttavia kriteereitä olisivat hankkeiden mukaisten toimien odotettu vaikuttavuus rauhoitettujen eläinten aiheuttamien

vahinkojen vähentämiseksi. Vaikuttavuutta voitaisiin arvioida esimerkiksi seuraavien kriteerien perusteella: toimien hyödynnettävyys ja laajennettavuus sekä hanketoimijoiden ja muiden alueen toimijoiden välinen yhteistyö. Lisäksi avustuksen myöntäminen perustuisi pykälän 1 momentin mukaan suunniteltujen toimien kustannustehokkuuteen, laatuun ja toteuttamiskelpoisuuteen. Kustannustehokkuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat toimenpiteiden kustannusten suuruus suhteessa tavoiteltuihin tuloksiin. Toteuttamiskelpoisuuden osalta voidaan arvioida rahoituksen riittävyttä ja riskittömyyttä ennalta asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta myöntää avustusta toimille ja hankkeelle, jotka kohdistuvat hakijan omistuksessa olevalle alueelle tai toisen omistamalle alueelle. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että avustuksen hakija on saanut toimenpiteeseen alueen omistajan kirjallisen suostumuksen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varmistettava, että maanomistajan kirjallinen suostumus on saatu ennen suunniteltujen toimien aloittamista.

Pykälän 3 momentin mukaan avustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että toimet rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi perustuvat suunnitelmaan. Avustuksen myöntävä viranomainen voisi arvioida suunnitelman perusteella avustuksen myöntämisen edellytyksiä edellä kuvattujen kriteerien täyttymisen kautta.

Pykälän 4 momentin mukaan avustusta ei myönnettäisi samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin, jotka on osoitettu alueella voimassa olevassa ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (235/2015) mukaisessa ympäristösopimuksessa kurki-, hanhi- ja joutsenpeltojen ylläpitoon; tai joille on myönnetty ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (238/2015) mukaista korvausta; tai joihin on saatu jotain muuta julkista tukea. Tällä estettäisiin tilanne, jossa samaan toimeen olisi myönnetty julkisista varoista maksettavaa muuta rahoitusta (ylikompensaatio).

4 §. Suunnitelma avustuksen käyttämisestä. Pykälässä säädettäisiin avustushakemukseen liitettävästä suunnitelmasta ja tiedoista, joita suunnitelmassa tulee esittää.

Pykälän 1 momentin mukaan avustuksen hakijan laatimassa 3 §:n 3 momentin tarkoittamassa suunnitelmassa esitetään tiedot, vahinkoa aiheuttavista rauhoitetuista eläinlajeista, vahinkojen laajuudesta ja ajoittumisesta sekä avustushakemuksen mukaisista toimista, joita olisivat muun muassa hankkeen tai toiminnan suunniteltu aloituspäivä ja kesto sekä hankkeen tai toiminnan toteutuspaikka ja kohteen pinta-ala. Toteutuspaikka voitaisiin ilmaista esimerkiksi kiinteistötunnuksella, kohdekohtaisella kartalla. Mikäli avustussuunnitelman mukaisiin toimiin osallistuu hakijan lisäksi muita tahoja, tulisi ne ilmoittaa suunnitelmassa, samoin kuin toteutus- ja rahoitusvastuut sekä mahdolliset sopimusjärjestelyt. Hakemuksessa ja suunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella ELY-keskus voisi arvioida avustuksen myöntämisen edellytysten täyttymistä.

5 §. Kirjanpitolovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin avustuksensaajan velvollisuudesta. Ne perustuisivat maatalouden valtiontuen suuntaviivojen kohtaan (730). Avustuksensaajan olisi pidettävä hankkeesta kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Tuen saajan olisi myös säilytettävä kaikki tuettavan hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti. Yksityiskohtaisen kirjanpidon olisi sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että kaikkia maatalouden valtiontuen suuntaviivojen edellytyksiä, jotka koskevat tukikelpoisia kustannuksia ja tuen sallittua enimmäisintensiteettiä, on noudatettu soveltuvin osin.

6 §. Tietojen ilmoitus- ja säilytysvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuuksista.

Velvollisuuksista säädetään maatalouden suuntaviivojen kohdassa (727). Pykälän 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettäessä toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle maatalouden suuntaviivojen kohdassa (728) (Raportointi) tarkoitetut tiedot. Kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikista tuen myöntämiseen liittyvistä toimenpiteistä pidetään yksityiskohtaista kirjanpitoa. Kirjanpidon sisältämät tiedot on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä ja toimitettava pyynnöstä komissiolle.

Ehdotetun 2 momenttiin sisältyvä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuus ilmoittaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedot kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annettu asetuksen nojalla myönnettyistä tuista perustuisivat kyseisen asetuksen 6 artiklaan (Seuranta). Maa- ja metsätalousministeriö tarvitsee tiedot kansallista ylärajaa koskevien vaatimusten seuraamiseksi.

Ehdotetun 3 momenttiin sisältyvä ELY-keskuksille kohdistuva velvoite säilyttää avustus-, korvaus- ja tukipäätöksiä kymmenen vuoden ajan perustuisivat kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annetun asetuksen 6 artiklan 4 kohtaan ja maatalouden valtiontuen suuntaviivojen jaksoon 3.7 (Läpinäkyvyys), kohtaan (131). Ensiksi mainitun asetuksen mukaan vähämerkityksisen tuen ohjelmaa koskevat asiakirjat on säilytettävä kymmenen verovuoden ajan siitä päivästä, jolloin ohjelmasta myönnetään viimeinen yksittäinen tuki.

7 §. Maakotkan reviirollään ravinnoksi käyttämien porojen laskennallinen vahingon arvo. Pykälässä säädettäisiin maakotkan pesintään perustuvan tuen määrittämisessä käytetystä laskennallisesta vahingon arvosta.

Maakotkan pesintään perustuvan porotaloustuen perusteista säädetään rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 21 §:ssä. Lain 22 §:n mukaan reviiroihtainen porotaloustuki määräytyy kolmen tekijän mukaan. Ensimmäinen tekijä on se poronvasojen lukumäärä, jonka yksi maakotka tutkimusten perusteella keskimääräisesti käyttää vuoden aikana ravinnokseen. Maakotkan saalistuksen taloudellinen arvo saadaan kertomalla tämä lukumäärä toisella tekijällä eli poronvasan käyvällä taloudellisella arvolla. Tästä käytetään käsitettä ”laskennallinen vahinko”. Porotaloustuen kolmas tekijä on reviiroihtainen kerroin, josta säädetään lain 23 §:ssä. Reviiroihtainen kerroin maakotkan asutusta reviiristä on yksi. Jos maakotkan asuttu reviiiri tuottaa poikasia, kerroin on kolme. Tunturipaliskunnissa kerroin maakotkan asutusta reviiristä on kaksi. Jos maakotkan asuttu reviiiri tuottaa poikasia, kerroin on viisi.

Paliskuntaehtainen tuki saadaan laskemalla yhteen paliskunnan alueella sijaitsevista reviiireistä kertyvät kertoimet ja kertomalla saatu luku ehdotetun asetuksen muutoksella vahvistettavalla laskennallisen vahingon arvolla. Vuonna 2021 laskennallinen vahingon arvo oli kertoimella yksi 1 030 euroa. Tämä arvo perustuu poronhoitovuosien 2016–2017, 2017–2018 ja 2018–2019 poronlihan myyntiteuraiden keskihintojen keskiarvoon.

Lain 21 §:n 2 momentin nojalla laskennallinen arvo tarkistettaisiin vasta, kun se muuttuisi vähintään 10 prosenttia.

8 §. Voimaantulo. Ehdotettu asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan kuin laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta. Lakiin sisältyvä tukijärjestelmä tulee ilmoittaa ennakkoon eli notifioida komissiolle. Rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain ja rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun ehdotetun asetuksen voimaantulosta annetaan valtioneuvoston asetukset viipymättä sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt lakiehdotukseen sisältyvät tukijärjestelmät.